

VESTI IZ SLOVENIJE

SKOPIJSKI UPRAVITELJI NA PRIMORSKEM. — Monsignor Toroš, ki je bil dosedaj upravitelj poreške škofije, je s 1. dec. postal upravitelj onih delov goriške škofije, ki so pod Jugoslavijo. Rezidiral bo na Kostanjevici. Poreško škofijo je prevzel upravitelj delov tržaške škofije, ki so pod Jugoslavijo, monsignor Nežič. Nežič ima svoj sedež v Pazinu. Po smrti dekana Jamnika, ki je bil upravitelj reške škofije, je prevzel upraviteljstvo te male škofije škof Srebrnik s Krka. Ta baje namerava ti dve mali škofiji združiti.

SLOVENSKE ŠOLSKE STRAJKE. — Poročali smo že, da so v Trstu in okolici spet začeli zapostavljati slovensko šolo, kot so to Italijani od zmeraj delali. Ukinili so celo vrsto razredov in odpustili večje število slovenskih učiteljev. Slovenci so organizirali enodneven šolski strejk kot protest proti temu zapostavljanju, ki ga krijejo zavezniški, resnični gospodarji Trsta. Učiteljem so sedaj obljubili nadaljnjo zaposlitev in plačo, toda za razrede italijanska zagrizenost noče odnehati.

ANGLEŠKI GENERAL ZA LAHE. — Resnični in odločni gospod v Trstu je zavezniški general Anglež Airey. Ta je poznal, da so bili Italijani pred kratkim sovražniki Anglije in Amerike. V zadnjem trimesečnem poročilu je spet pogrešil te želje o potrebi priključitve Trsta k Italiji, da bo ta, kadar bo spet priložnost skočiti zaveznikom v hrbet, močnejša: Vidi se, da Angleži pristajajo na raznarodovalne zahteve laške diplomacije.

PRESENEČENJE PRI ŠOLSKI MASI ZA SREDNJEŠOLCE. — V soboto 15. t. m. so dosegli goriški slovenski srednješolci lepo presenečenje: šolsko mašo je s primernim nagovorom v slovensčini opravil sam nadškof monsignor Margotti. Takega nastopa nadškofa Margotti-ja smo bili Slovenci v Gorici res veseli. Po tolikem boju za ohranitev naše šole, ki nam pritiče po vseh človeških in božjih zakonih.

RAIN Vremenski prerok pravi: (nič se ne ve brez olganke) Danes deževno in toplo, toda za ponoči napovedujejo sneg. Jutri oblačno in sneg.

Tri na dan Bolgarsko časopisje poroča, da so bili pri zadnjih volitvah izvoljeni vsi vladni kandidati. Pri tem previdno molčijo, da drugih kandidatov ni bilo.

Z drugo besedo: dobili so vsi, kakor na Taškarjevem podu, kjer so se mladiči stegli s cepci. Ej, če bi bil Teddy Roosevelt danes živ, saj se ne bi komunisti norčevali iz ameriške vladne diplomacije. Takrat so bili Amerikanci res Amerikanci!

nih, in pri tolikem divjanju italijanskih šovinistov, ki se besno zaganjajo proti našemu življenju v Italiji in porabljajo vse prilike in vsa sredstva (tudi bombe), da našo javnost terorizirajo, dr. žavana oblastva pa molčijo in policija ničesar ne ukrene za njeno varnost, se je škof Margotti odločil, da masuje vsem slovenskim srednješolcem, in sicer v stolni cerkvi. Ta njegov nastop je najlepši odgovor tistim, ki so hoteli zabraniti, da bi se naši dijaki znašli vsi skupaj v eni cerkvi pri eni maši. Nadškofov nastop je tudi najlepši dokaz, da so slobo ravnali tisti slivenski omahljivci, ki so dali svoje otroke v italijanske šole. Škof je namreč s svojim nastopom poudaril, kar smo mi vedno trdili, da so naše šole zakonite in enakopravne italijanskim!

NAPAD NA AKTIVISTA. — V Brezicah je bila 18. nov. razprava pod predsedstvom Mirka Kušarja proti štirim storilcem iz Malega Podloga, ki so 2. oktobra napadli in s koli pobili okrajnega aktivista Staneta Stucina, tako, da je drugega dne umrl. Titov komunistični tisk pravi, da je razprava pokazala "strašotne posledice reakcionarnih sovražnih odnosov obtoženec, ki niso bili člani nobene mladinske ali množične organizacije, da "ljudske oblasti." Stucin je deloval v komisiji za oddajo prošnje, Zvečer se je ustavil v gostilni v Podlogu, kjer so ga spoznali, da je bil pri komisiji za odkup. Ko se je odpeljal s kolesom, so ga na cesti napadli 24. letni mesarski pomočnik Franc Avguštin ter kmečki sinovi Martin Kerin, Branko Košir, Martin Bajc in čevljarški pomočnik Martin Mežič. Sodba: Avguštin na smrt z ustreličitvijo, Kerin 20 let, Bajc 10 let, Košir 4 leta.

Prosimo rešite nas v Ameriko

Pod tem naslovom javljamo našim rojakom imena in podatke o tistih slovenskih družinah in posameznikih, ki v Evropi izven domovine čakajo in prosijo za vstop v USA. Prošnje so poslali na Ligo Katoliških Sloveskih Amerikancev, 10316 Barrett Ave. Cleveland, Ohio. Na ta naslov naj tudi piše vsak, ki bi se za koga izmed navedenih zanimal. Lepo prosimo vse naše usmiljene ljudi naj ne gredo mimo te rubrike z mrzlim srcem. Vsak, ki bo ta imena bral, naj napravi trden sklep da bo pomagal vsaj enemu.

Dr. Anton Volčjak, roj. 1907 v Denkovcu, profesor, z ženo, hčerko 14 let in sinom 9 let.

Jože Volčjak, roj. 1923 v Brusnicah pri Novem mestu, gozdni delavec, zidarski delavec, kmečki delavec.

Dragotin Volk, roj. 1908 Dobropolje, mizar.

Mihael Vrenko, roj. 1925, čerkovnik.

Ivan Vrhovec, roj. 1915 v Ljubljani, učitelj, sadjar, vrtnar, z ženo in hčerkama 5 in 3 leta.

Stanislav Vrhovec, roj. 1918, Dragomer, učitelj, šofer, knjigovodja.

Karl Weiss, roj. 1927 v Ljubljani, študent tehnike, strugar.

Slovenski duhovnik je promoviral z doktorja na angleški univerzi

Dr. Alojzij Kuhar, slovenski duhovnik, begunec v Angliji, je dne 26. novembra promoviral za doktorja filozofije na univerzi v Cambridge-u v Angliji. Že maja je končal svojo znanstveno študijo: "Pokristjanjenje Slovencev in nemško-slovenska narodnostna meja." Knjiga ima 700 strani. To je najboljša predstavitev Slovencev širokemu kulturnemu in znanstvenemu svetu. V Senat House je bilo 26. novembra kar precej Slovencev, ki žive sedaj v Angliji, da so prisostvovali slovesnosti promocije po angleškem srednjeveškem obredu. Besedilo promocije je staro nad 500 let. Slovenci so bili ponosni in veseli, da so mogli prvi častiti novemu doktorju. Izročili so mu tudi šopek slovenskega cvetja in album pokrajinskih slik njegove domovine Koroske in ostale Slovenije.

Dr. Alojzij Kuhar je že enkrat promoviral in sicer v Parizu v letu 1926. Tja ga je poslal študirat pokojni Dr. Lambert Ehrlich leta 1920. Dr. Kuhar je takrat tudi končal dveletno ekonomsko študijo v Londonu. Bil je najprej izseljeniški komisar za Francijo, Belgijo in Luxemburg, potem pa več let urednik Slovenca. Zadnja leta pred vojno je postal po vsej Sloveniji znan kot zanimiv radijski komentator o zunanje političnem razvoju. Začetkom vojne je odšel kot delegat Slovenske ljudske Stranke v Anglijo. Med vojno je bil jugoslovanski poslanik in pooblaščen minister pri poljski vladi, po vojni pa je nadaljeval študije in skrbel za dušno pastirstvo med našimi vojaki, ki so ostali v Angliji in kasneje med novimi slovenskimi naseljenci, ki so prihajali na angleške otoke.

Dr. Alojzij Kuhar je stalen naročnik in prijatelj Ameriške Domovine. Z drugimi Slovenci, ki so vsi ponosni njegovega uspeha, mu tudi Domovina iskreno čestita. S svojim pomembnim znanstvenim delom je Dr. Alojzij Kuhar sijajno izpolnil obljubo, ki jo je dal pokojnemu Dr. Lambertu Ehrlichu in Slovence najpopolneje predstavil velikemu svetu. Posebno slovenske narodne pravice na Koroskem imajo v Dr. Kuharjevem delu zbrano vao zgodovinsko dokumentacijo in najpopolnejšo utemeljitev.

Novi predsednik Švice

Geneva, Švica. — Za novega predsednika Švice je izvoljen Max Petitt-pierre iz Friburga. Predsednika voli skupna seja narodnega sveta in sveta držav švicarske konfederacije. Max Petitt-pierre je dobil vse glasove razen komunističnih. Novi predsednik bo ob enem tudi zunanji minister konfederacije. Novi predsednik je zastopnik francoskega dela švicarskega prebivalstva, ki predstavlja tretjino vsega prebivalstva. Za podpredsednika je izvoljen Edvard von Saeiger, zastopnik nemških švicarjev.

Madrid, Španija. — Hčerka generala Franca, Carmencita, ki je sedaj stara 23 let, se je poročila s španskim plemičem Christobal Bordiu. Poroko so naznanili v aprilu.

Jutri večer bo na St. Clair Ave. lep program

Na odru pri božjem prevesu pred St. Clair kopališčem bo v četrtek zvečer lep program. Kenny Bass in Jim Doney bosta od 7 do 7:30 igrala plošče in imela drug program, ki bo oddajan na radijski postaji WSRs. Potem bo pa eno celo uro razglaščen program istotam in sicer od 8 do 9. Tudi ves ta program bo oddajan na radijski postaji WSRs, ki se jo dobi na 1490 kilocikih. Pri tem program bo igrala godba Johnny Pecon in L. Trebar. Four Steps of Harmony, kvartet, bo zapel lepe pesmi, na harmoniko bosta igrala Max Zelodec in J. Avsec.

Kot nam je povedal vodja programa, Louis Slapnik, bo nastopil tudi Miklavž, ki bo obdaroval male otroke z različnimi igračkami, starejše pa z candym. Kdor le utegne, naj pride pred St. Clair kopališče jutri večer. Kdor pa ne more, naj odpre radio in poslušaj lep program od 7 do 7:30 in potem od 8 do 9 na WSRs.

Pozdravi se stekajo z vseh delov sveta

Zaragoza, Španija, 12. dec. — Uredništvu Ameriške Domovine in vsem Slovincem širom Zed. držav in Kanade pošilja iskrena božična voščila društvo slov. kat. visokošolk "Cebelica." Naj novorojeni Kralj prinese v duše vseh mir, ki so ga oznanjali angeli skromnim betlehemskim pastirjem pred dva tisoč leti. Želimo vsem veliko sreče in uspeha v novem letu Gospodovem 1950.

Ko se bo razlegala širom vse zemlje blagovest o rojstvu našega Odrašenika, ki je prinesel na svet radost in mir za vse ljudi, se bomo z našo molitvijo pred jaslicam spominjali tudi vas vseh naših znancev in dobrotnikov v Ameriki. Želimo vam milosti polne božične praznike in božjega blagoslova v novem letu. Slovenski akademiki v Grazu, Hochsteingasse 37.

Upravni odbor Zveze slovenskih katoliških visokošolcev želi v imenu člansava ZSKV uredništvo in upravi Ameriške Domovine blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1950.

Zveza slovenskih katoliških visokošolcev v Madridu na Španskem.

Judovski uradi se niso selili v Jeruzalem

Tel Aviv, Jeruzalem. — Kljub temu, da so Judje proglasili Jeruzalem za glavno mesto svoje nove države, ne nameravajo prenesti iz Tel Aviva svojih glavnih vladnih uradov. Parlament se bo še vedno sestajal v Tel Avivu, in vsa glavna ministerstva bodo še ostala tam. Jeruzalem je glavno mesto zaenkrat samo še po imenu.

Ljudje še vedno beže iz železne zaves

IRO ugotavlja, da je v zadnjih mesecih bežalo približno po 2500 ljudi v zapadno Evropo.

Geneva, Švica. — Kljub silnemu mrazu, visokemu snegu in postrenim stražam na vseh mejah še vedno ljudje beže iz dežel za železno zaveso proti zapadu. Mesečno jih pride po 2500. Mednarodna Organizacija za begunce je dobila poročila iz vseh obmejnih krajev o prebegih v zadnjih mesecih in našla da je beguncev še vedno toliko in da je prebegovanje čez mejo raje od meseca do meseca večje kot manjše. Pričakujejo, da bo posebno veliko ljudi želelo prebežati v pomladnih mesecih.

IRO ne daje novim beguncem nikake pomoči in tudi zapadne sile jim ne pomagajo. Največji prirastek beguncev je v zadnjem času imela Avstrija. Tja se je zateklo po 700 do 800 ljudi na mesec. Okoli 500 jih je na mesec prišlo v britansko cono Nemalje. Med ubežniki je mesečno tudi po 70 do 80 Rusov. V Italijo pride največ beguncev iz Jugoslavije. Število je 300 do 400 na mesec. Med njimi so tudi komunisti, ki nasprotujejo Moskvi in so prišli iz Rumunije in Bolgarije najprej v Jugoslavijo, od tam pa si skušajo pomagati naprej na zapad. Nekaj tisoč je italijanska policija vrnila na mejo in jih izročila jugoslovanskim oblastem. Strokovnjaki za begunska vprašanja sodijo, da bo število beguncev vedno znatno v prihodnjih letih, dokler komunistični režimi ne bodo pobili vseh demokratičnih ljudi ali ne bodo pomrli v koncentracijskih taboriščih ali naravne smrti.

Župan New Yorka se je poročil New York. — Župan največjega mesta na svetu O'Dwyer se je poročil v Floridi, kjer je na počitnicah. Poroka se je izvršila v Stuart, Fla., ob 8:30 zjutraj v katoliški cerkvi sv. Jožefa. Prisotni so bili samo člani županove družine in mati neveste, Miss Sloan Simpson, ki je bila doslej trgovska namestnica. 1. januarja se bo župan vrnil v New York, da bo zaprisegel za svoj drugi termin.

Razne najnovejše svetovne vesti

WASHINGTON. — Herbert John Burgman, bivši uradnik ameriške ambasade v Berlinu, je bil obsojen na ječo 6 do 20 let, ker je bil vojni delav za naciste in s tem izdal svojo domovino. Med vojno je govoril na radiju proti Ameriki. Obsojenec je bolan in je mogel prisostvovati obsodbi samo v vozičku.

CLEVELAND, O. — Truk je zavozil v pogrebni spreved na vogalu Lee Rd. in Scottsda Blvd. na Shaker Heights. 7 ljudi je bilo ranjenih. Vsi so morali v bolnišnico. Bil je to pogreb Baticha mlajšega, ki se je smrtno ponesrečil v Chardonu zadnji petek. Truk je vozil Joseph Smith iz Warrendale Rd., South Euclid. On je zavozil v avto Vincenta Zgonika iz 723 E. 160. St. tako hudo, da je potem avto zadel v zidovje ob cesti in padel v veliko luknjo. V avtu so bili še Avgust Bolko, Mrs. Mary Stefancic in Mrs. Frances Zgonik.

PAINESVILLE, O. — Riverside Apartments v Painesville so pogoreli. 75 letna žena se je v požaru ponesrečila, nad 50 ljudi pa je bežalo iz stanovanj zjutraj ob 4 uri, ko so ogenj opazili. Ogenj je povzročila neka nepojasnjena eksplozija.

DETROIT. — Neznani zločinci so poskusili nov atentat proti uniji avnega delavstva. Bombo so položili v prostore centralnega urada unije. Na srečo bomba ni eksplodirala. Sodijo, da je to delo istih ljudi, ki so napravili atentat na predsednika unije Reuterja.

Guverner Lausche je imenoval madžarskega urednika v odbor

Columbus, O. — Guverner Frank J. Lausche je izbral v Clevelandu štiri osebe, ki bodo služili v ohijski komisiji za pripravo praznovanja 150-letnice države Ohio. Praznovanje se bo vršilo leta 1953.

Sledeče štiri Clevelandčane je Lausche izbral: Clyde T. Foster od Standard Oil Co., William P. Kennedy, predsednik unije železničarjev, A. J. Allen, škof afriške metodistovske cerkve in Zoltan Gomboš, urednik madžarskega lista Szabadsag.

Mr. Mull je postavljen za načelnika štetja v 22. kongres. okraju

Kongresnik Stephen M. Young naznanja, da je bil imenovan za načelnika vladnega štetja v 22. kongresnem okraju Joseph P. Mull, 320 Dalwood Drive. Mr. Mull je služil v zadnji vojni kot podpolkovnik pri poljskem topništvu in sicer je služil tri leta v Evropi pri 3. armadi. Pri letošnjih primarnih volitvah je kandidiral za mestnega odbornika v 32. vardi.

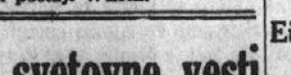
Pod 22. okraj spadajo okraji Lake in Geauga ter del Cuyahoga. Mr. Mull bo v kratkem naznanil glede najemanja osebja v službo. Urad bo imel v Cleveland Heights. Ko bo njegov urad v polnem obratu bodo znali stroški do \$8,000 dnevno.

Volilni teror v Bolgariji

Sofija, Bolgarija. — V Bolgariji so volitve. Voditelji bolgarskih komunistov so na volilnih zborovanjih javili, da bodo izvedli še več ljudi, ki so nasprotni komunistični vladi, pred sodišče in jih likvidirali. Pri volitvah nastopajo seveda samo kandidati vladne komunistične stranke.

Božični program!

Ne pozabite, da bo na sv. Stefana dan, 26. decembra od 2:30 - 3:30 popoldne lep božični program na radijski postaji WERE.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Zima je tukaj! — To se pravi, da nam koledar oznanja, da je danes nastopila starka zima. Torej bo danes najkrajši dan, noč pa najdaljša. Potem bo šlo pa počasni nazaj in o Sv. Treh Kraljih se dan že toliko podaljša, kolikor ena bolha zine.

Vojak se vrne domov — Ray Hočvar je odslužil tri leta vojake pri zračni armadi v Panama City, Florida. Za božič se bo povrnil domov k staršem na 1644 Lorain Ave. To bo gotovo veselo snidenje.

Poroka — Miss Lilian Jesenovec, hčerka družine Jesenovec iz 5812 Prosser Ave. in Joe Bavec, sin Mr. Terezije Bavec iz Cornelia ve. sta bila poročena zadnji ponedeljek. Bilo srečno!

Najlepše jaslice — Anton Grdina vabi, da se zglasite tisti, ki imajo lepe jaslice, da jih bo prišel slikat. Potem se bo pokazalo na platnu, katera hiša je imela lepše jaslice. Kar pokličite Mr. Grdino, pa bo prišel z aparatom v hišo.

Nov odbor — Podružnica št. 6 SMZ je zivila za prihodnje leto sledeči odbor: Predsednik Damjan Tomažin, podpredsednik John Koroš, tajnik Frank Mačec, 1172 Norwood Rd., blagajnik John Gorišek, zapisnikar Jože Grdina, nadzorniki: Primož Kogoj, Frank Lavrič, in Frank Majer. Seje se vršijo vsako 4. nedeljo v mesecu in dvorani šole sv. Vida.

Vodja kitajskih komunistov na obisku pri Stalinu

Moskva, Rusija. — Moskvo je obiskal glavni voditelj komunističnega gibanja na Kitajskem Mao Tze Tung. Njegov obisk naj formalno potrdi popolno zvezo med novo, komunistično Kitajsko in Sovjetsko Zvezo. Stalin ga je takoj sprejel. Ostal bo do Stalinovega rojstnega dne v Moskvi. Mao je sedaj predsednik vlade, ki ima oblast nad 457,000,000 ljudi. Pozdravit ga je prišla sovjetska vlada z Molotovom na čelu in diplomatski zbor vseh satelitskih držav.

Eisenhower ne bo kandidat

Fort Worth, Tex. — General Eisenhower je ponovno izjavil, da ni kandidat za predsednika USA in tudi ne bo. Vse kombinacije, da je nekaj svojih zadnjih govorov priredil kot pripravo za kandidaturu na listi republikanske stranke pri prihodnjih predsedniških volitvah so neutemeljene. Eisenhower je posebej rekel, da misli, da predsednik Truman dobro ve, da on Eisenhower ni en ne bo kandidat.

Če ste v zadregi za božično darilo svojcu ali prijatelju, pomnite, da je lepa knjiga darilo trajne vrednosti. Roman JUTRO BREZ SONCA reši Vaj problem. Knjiga ni le izredno zanimiva, temveč tudi po zunanosti kot ustvarjena za takšno darilo. Kupite jo lahko v našem uradu.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVO, Editor) Cleveland 2, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

No. 249 Wed., Dec. 21, 1949

Atom

Štiri leta potekajo, odkar sta prvi atomski bombi padli na cvetoči japonski mesti Hirošimo in Nagasaki. Pod vtisom njunega razdiralnega učinka je japonska vlada ponudila brezpogojno predajo Ameriki in se je s tem druga svetovna vojna končala.

Mnogo se je tiste dni govorilo in pisalo o novih bombah, veliko ugibalo o novi atomski energiji in vstajali so že celo preroki, ki so trdili, da se je z odkritjem te nove sile začela nova doba v človeški zgodovini, doba, v kateri se bo človeštvo ali povzpelo na neslutne višine blagostanja in miru ali pa z novim odkritjem zgrmelo v propast in uničenje. Na račun atomske energije se je razvila tudi silna propaganda za ali proti vojni diplomaciji v njeni borbi za oblast nad svetom. Tudi mi smo brali in še danes beremo skoro vsak dan nove in nove izjave o važnosti in učinkovitosti atomske energije, o možnostih njene uporabe v vojni in industrijske namene, o ugodnih vplivih novega odkritja na medicinsko znanost itd. Težko pa si je samo iz izjav in redkih člankov o tem problemu ustvariti vsaj približen pojem o tem, kaj je atomska energija in kako jo pridobivajo še manj pa, koliko naporov in materialnih sredstev je bilo treba za ostvareitev takega "podjetja" za proizvodnjo atomske energije.

Naj omenimo zato nekaj osnovnih pojmov o sestavi tvarine, materije: sestavljena je iz nešteti majhnih delcev, iz molekul, te pa iz atomov, ki pa so zopet sestavljeni iz jedra — protona in določene števila elektronov, ki krožijo okoli jedra. Predstavljajmo si atom kot sončni sistem, v katerem je sonce jedro, planeti, kakor je n. pr. naša zemlja, pa elektroni, ki krožijo okoli sonca — jedra. Tak je atom. In tista sila, ki žene elektrone okoli jedra, je atomska energija. Atom je torej pravo privato vseмирje v malem, v takem majhnem obsegu, da ga niti z najboljšim mikroskopom ni mogoče videti. Zato iz tega sledi tudi dejstvo, da je vsake tvarine prav za prav silno malo, ker je skoro ves volumen, ki ga zavzema kako telo sestavljen iz praznega prostora. Elektroni so namreč od jedra v atomu tako zelo oddaljeni, kakor so zemlja ali drugi planeti od svojega jedra — sonca — če primerjamo velikost atomskega vsemirja s sončnim. Ogromne praznine so v enem in drugem. Če bi torej hoteli to praznino zmanjšati ali pa jo sploh odpraviti s tem, da bi elektrone popolnoma združili z jedrom, bi se n. pr. človeško telo skrčilo v tako majhen delček snovi, da bi ga komaj opazili z dobrim mikroskopom. Naša zemlja bi se na tak način skrčila v kroglo s premerom komaj 800 metrov.

Skrivnostno sestavo atoma je l. 1911 odkril Anglež Ernest Rutherford, za njim pa so svetovni fiziki, kakor Thomson, Moseley, Bohr, Fermi, Milikan, Compton, Urey in drugi prišli do naslednjih zaključkov:

Povprečen premer molekule je dve desetmilijoninki milimetra (0.0000002). Molekule so sestavljene iz atomov, tako majhnih, da se jih lahko pet milijonov postavi v vrsto eden za drugim znotraj pike, s katero se konča ta stavek. Atom je pa potem sestavljen, kakor smo že zgoraj omenili, z jedra — protona in elektronov. Po teži je proton 1840 krat težji od elektrona, po premeru pa 1800 krat manjši od njega. Hitrost s katero se sučejo elektroni okoli jedra je v gotovih primerih večja od hitrosti svetlobe, t. j. 300.000 km na sekundo. To neprestano gibanje z vseмирsko hitrostjo elektronov okoli jedra je atomska energija. Če bi bilo mogoče praktično izriniti to silo, bi zadostoval košček premoga, pa bi z atomsko energijo, ki jo ima v sebi, lahko 20.000 tonska ladja dvakrat prevozila Atlantski ocean.

Kako proizvajajo atomsko energijo? To je skrivnost, ki je Zdr. Am. Države, ne izdajo. Princip je pač v tem: razbiti atom, to se pravi, spraviti elektrone iz njihovega naravnega tira, tako da odlete proč od jedra vsak v svojo smer. V tem je tudi učinek eksplozije atomske bombe. Za proizvodnjo atomske energije uporabljajo uran (U-238), ki je radioaktiven. Največja ležišča urana so v USA, Kanadi in v belgijskem Kongu v Afriki. Največje in glavne atomske tovarne so v USA: Oak Ridge, Hanford in Los Alamos. V Oak Ridge izdelujejo radioaktivne snovi, ki jih uporabljajo za znanstvene poskuse v orožju, industriji in medicini, v Hanfordu izdelujejo plutonij, v Los Alamos pa atomske bombe.

Prvi poskusi z atomsko energijo so bili v USA izvršeni 2. decembra 1942. V Oak Ridge so za posebne laboratorije zgradili v ta namen 150 poslopjij za elektromagnetne naprave so postavili 170 zgradb, kar je stalo nad 400.000.000 dolarjev (več kakor gradnja panamskega prekopa). Treba je bilo izdelati načrte in potem sestaviti na tisoče doslej neznanih strojev iz materiala, ki vzdrži ogromen pritisk ob

sproščanju atomske energije. Sestavili so n. pr. več po 70 metrov dolgih magnetov z ogromno privlačno silo. Izdelati je bilo treba za delo v bližini teh magnetov orodje iz nemagnetne snovi, pa vendar trde in zdržljive. Sestavili so posebno "uro" za merjenje elektronskih hitrosti do točnosti milijardinke sekunde in izboljšali "tehtnico" za tehtanje nevidnih delcev, ki niso težji od milijoninke miligrama.

Brezhibno delovanje nešteti strojev je popolnoma zavarovano s kontrolnimi napravami, prav tako življenje ljudi, ki so tam zaposleni. Kontrolne naprave delujejo avtomatično, prav tako se avtomatično izmenjavajo posamezni deli strojev. Izrabljene dele odvažajo na oddaljena mesta, kjer jih zakopavajo v zemljo, da ne bi škodovali prebivalstvu zaradi radio-aktivnosti. Tudi vozila, ki jih pri prevažanju uporabljajo, po določenem času zakopljejo in pripeljejo nova.

Zanimivo bi bilo vedeti, kdaj in kako bo možno uporabljati atomsko energijo v praktične namene. Kot pogonsko silo jo bodo morda lahko uporabljali že v dveh ali treh letih, seveda v glavnem le iz dosedanjih atomskih središč v USA. V poštev bo v prvi vrsti prišla kot pogonska sila v elektrarnah in računajo, da bo zlasti v krajih, kjer primanjkuje bodisi vode ali premoga in lesa, cenejša, kakor pridobivanje pogonske sile na dosednji način, potem hidrocentral. Razvija pa se zaenkrat — in to je razumljivo zaradi splošnega svetovnega položaja — proučevanje in uporaba atomske energije le za vojaške namene.

Vsi za enega, eden za vse

P. Bernard Ambrožič

Bral sem poročilo o slovenskih duhovnikih za železnim zastorjem. Poslal je to poročilo v glavni urad NCWC neki Amerikane, ki je na svojo roko preiskovalni položaj. Menda sicer ne osebno, pač pa je poizvedoval pri zanesljivih ljudeh, ki so mu na drobci novic in dobro vedeli, o čem govorijo.

Ne vem, kaj bo glavni urad NCWC napravil s tem poročilom, morda ga bo dal v javnost v angleščini, morda ne. Nekaj reči iz tega poročila nam bo objavljenih na tem mestu, da nam pride še bolj živo do zavesti, kaj se pravijo bitki dandanes duhovnik v nekdanji takovskozavedni Sloveniji.

"Zelo težko so življenske razmere, posebno ne gospodarske, za duhovnike v današnji Sloveniji. Vzroki so različni. Nepremičnine cerkva in župnišče so podražile. Od vlade ne dobijo duhovščina ničesar, tudi verniki ne smejo dajati bire. Sicer so pa verniki sami ubogi, da bi komaj mogli kaj dati, čeprav bi bilo to dovoljeno. Komunistični režim je seveda namenoma ustvaril ta položaj, ker hoče duhovnike prisiliti, da se lotijo kakšnega "pridobitnega" posla in tako sami vzamejo čas in možnost za duhovniška opravila. Pojavljajo se bolj in bolj glasno gesla: Tudi duhovnik naj dela! Časi ljudskih zaječalcev so minuli! In tako dalje.

Dosledno s tem programom duhovniki ne dobijo nakaznic za obleko in obuvale. Tudi za živčje jih le redko dobe, tedaj pa le kaj majhnega, da je komaj vredno omenjati. Mnogi duhovniki zares nimajo kaj obleči, saj že od leta 1941 niso mogli nabaviti najpotrebnejših reči. Rdeča diktatura gleda na to, da se to stanje še bolj poglobi. Mnogi duhovniki hodijo okoli bolj v cunjah kot v obleki, drugi se sploh stramujejo iti med ljudi. Enako jim bridko manjka perila za telo in postelje. Precej jih je bolnih, bodisi da se jih loteva jetika ali kaj drugega, pa medicini ni, pa tudi če bi bile, kako naj pride do njih slovenski duhovnik v naših dneh?

Prav isto je glede potrebščin za službo božjo v cerkvah. Mašnih paramentov silno primanjkuje, alb ni, oltarnih prtov ne, sveče in kadilo zastojnišče. Kako silno težko je šele opravljanje svečeniških dolžnosti! V šolo kajpada ne smejo, vrhu tega niti župnik ne sme povabiti otrok v cerkev ali zakristijo za katekizem. Duhovnik ne sme niti dati svetih podob kakemu otroku. Edina

možnost, da bi otroci prišli do takih reči, bi bila, če bi se mogli taki predmeti kolikor mogoče na skrivnem spraviti v roke staršev in po njih med otrokve. Tudi pri oznamilih v cerkvi ne sme duhovnik nikoli vabiti ljudi h kakšni pobožnosti in sploh k službi božji. Dovoljeno je zgolj suho oznanilo: To in to se bo vršilo ob tem in tem času. Duhovnik, ki bi spregovoril ka več v obliki vabila in priporočila, bi bil že sumljiv, da dela protikomunistično propagando."

Na tem mestu poročilo podrobno našteva, kako se godi posameznim redovom, moškim in ženskam, v današnji Sloveniji. Ker se zelo točno vjema s tem, kar je naša javnost že itak znano, ta del poročila izpuščam. Na kratko: Razen frančiškanov so že vsi skoraj do zadnjega razgnani, pa tudi po teh zadnjih že sega dolga roka komunistične vlade z rastočo nasilnostjo.

Potem prehaja poročilo na one duhovnike, ki so v ječah, bodisi da so bili obsojeni na toliko in toliko let, ali pa kar tako brez obravnave zaprti, morda samo — priprti ... Takole citam:

"Glavni zaporji za duhovnike so: Maribor, Begunje blizu Blede, kjer je ženska kaznilnica, Ljubljana, Ig, ki je 15 km od Ljubljane, Novomesto, Solkan pri Gorici in Postojna. Poleg teh glavnih zaporov je še polno drugih pod nadzorstvom ONZE, ki je policija zase in ločena od državne policije. OZNA ima v Ljubljani zasedenih s svojimi uradi 13 velikih poslopjij.

3—Vojni zločinci. Sem spadajo vsi, ki so se med vojno kakorkoli udeleževali pri obrambi zoper komunizem. Posebno nevarno je za tiste, ki so podpirali domobranstvo. Pod obtožbo vojnega zločinstva je v Sloveniji zaprtih polno ljudi najrazličnejših stanov: Duhovniki, nune, profesorji, študentje, zdravniki, inženirje, delavci, kmetje, vojniki, ženske vseh starosti od stare mamice do mladih deklic.

"Zaporniki so nastanjeni po 6 do 8 v sobah, ki bi bile drugače le za enega človeka, pa po 25 do 30 v sobah, namenjenih za 14 ljudi. V Mariboru je zmanjkalo sob za obsojence, pa so zgradili posebne barake za enega kar na dvoriščih odpodnih ječ. Gradili so jih zaporniki sami, komunisti so jih pa držali, češ: Na teh dvoriščih si zgradite igrališče za tenis ...

"Življenje v zaporih je strašno. To že samo na sebi. Strahotam dodajajo še stražniki, ki so večinoma brez vsakega človeškega čuta, da ne rečem krščanskega. Surovine so. Zaporniki so pod disciplino, ki si je ni izmislila pamet, zgolj sovraštvo. Kaznujejo jih še posebej za prazen nič. Težko delo igra odločilno vlogo. Maribor je za te ljudi pravi pekel.

Hrana je seveda brez vsake zabele in nezadostna. Sirek in koruza prevladujeta. Domači jim sicer res smejo pošiljati pakete, po dva na mesec — to velja tudi za druge zapore — toda mnogi paketov ne dobivajo. Kdor ima denar, si more kupiti kaj v ječi sami. Zdravniška oskrba je silno malenkostno, duhovna pa sploh zabranjena. Poprej so bile v ječah kapele za službo božjo, vsaj v Mariboru in Ljubljani, zdaj so kapele spremenjene v "kino dvorane. Na mestu, kjer je poprej viselo razpelo, so zdaj slike Marksa, Lenina, Stalina, Tita ...

"V današnji Jugoslaviji je vsak zapor združen s težkim prisilnim delom. Že leta 1946 so v Kočevju zaprti duhovniki, enako v Mariboru, vitieli krampe in drugo podobno orodje. Čistili so taborišče, posekavali gozdove, spravljali v kraj razno navlako. Leta 1947 so poleg različnega drugega podobnega dela prepisali veliko število novih jugoslovanskih kazenskih zakonov. V marcu 1948 so morali prepisati matične knjige — rojstva, poroke, pogrebe — iz let od 1850-1860.

Te prepise so hoteli imenovati civilni uradi, ki so dobili matične knjige od nekdanjih župnijskih uradov. To prepisovanje so poverili zaprtim duhovnikom, ker manjka drugih zmožnih ljudi. Saj je velika večina izobražencev ali v grobu, v izgnanstvu ali na prisilnem težkem delu.

"V jugoslovanskih ječah delujejo komunistične šole, ki jih imenujejo: Ustanove za prelozgo. V njih uče, da Boga ni, da so duhovniki zgolj agenti Vatikana in sovražniki ljudstva, itd. Pouk v teh šolah izpopolnjuje komunistični tisk in razne kino predstave. V ječe neprestano prihajajo komunistični komisariji, ki zaslišujejo poedine jetnike, tudi duhov-

2—Saboterji. To so tisti, ki kritizirajo ali celo zavirajo petletni plan, ali se pa branijo

nike. Ispušajo jih, kaj in kako mislijo. Za vsi temi inspekcijami se lahko čita bojazen, da bi kak jetnik vzdrževal stike z zunanjim svetom, ustanavljal protikomunistične celice, ali pa organiziral upor. Vrhu vseh teh in takih sekretur so zaprti duhovniki pogosto podvrženi nizkotnim poniževanjem, o čemer bi se lahko pisale poglavje zase ...

Kako je za praznike tu v Floridi

Tampa, Fla. — "Srečno smo se pripeljali sem v Florido. Skoro vso pot je deževalo, ko smo pa enkrat dospeli sem, je bilo pa lepo in gorko.

Mesto Tampa je zelo lepo, zlasti okrog Božiča. Vse mesto, to se pravi down-town je okrašeno z lučkami, božičnimi okraski in trakovi. Skoro na vsakem vogalu stoji kak Miklavž. Postavljeno je veliko drevo, vse v pisanih lučkah. Takega se spominjam tudi iz Clevelanda na gl. trgu v mestu.

Najlepše je pa, če se pelješ po Bayshore bulevarju. To se pravi, saj je tukaj vedno lepo, ko se voziš v senci orjaških palm, toda zdaj za božične praznike so pa bulevar okrasili še posebno. Postavili so nekakšne odre, vsak do 12 čevljev visok. Vseh je 16 in na vsakem odru so postavljeni prizori božičnih šeg in navad v raznih deželah. Vsaka figura na odru je oblečena v narodno nošo domače dežele. Dežele, ki so zastopane, so: Francija, Španija, Brazilija, Češka, Grčija, Anglija, Norveška, Zed. države, Palestina, Kitajska itd. Toda mi smo najbolj ponosni, ker je tukaj zastopana tudi Jugoslavija.

Vsi odri so električno razsvetljeni/zvečer in ljudje se zgrinjajo z vseh krajev, da vidijo to posebnost.

Med drugimi je tukaj tudi prizor iz Betlehema, s stalico in sv. Družino, s tremi kralji, karševih eden je na kameli. Vse podobe so človeške velikosti. Razume se, da ne manjka tukaj Miklavža z njegovimi sankami in jeleni.

Zares — vse je tako lepo, pa tudi podučljivo.

Tukaj v Tampa je dosti katoličanov in v sredini mesta stoji krasna katedrala, skoro tako velika kot je clevelandška. Je zidana iz kamna in obok sloni na ogromnih marmornastih stebrih. Stene in tla so pa vse obite s ploščami. Obhajljna miza in oltarji so vsi iz marmorja. Zidana je bila leta 1904.

Oranže in grapefruit so letos nekaj pozni. Enkrat po prazniških bodo šele zares okusni. Priidite sem dol in jih boste pomagali trgati.

Srčne pozdrave vsem skupaj, vam in čitateljem Ameriške Domovine, prav vsele božične praznike in srečno novo leto.

Rozika.

Odmevi iz Titovine ali gorko iz "raja"

Titovci so iz nekega znamenja na vasi odstranili kip sv. Antona puščavnika. Pustili so prasička z naročilom, naj ga oskrbuje kaka dobra gospodinja. Ko bo dorasel ter se poredil, tedaj ga bodo zaplenili v prid Titovine. Prasička se res usmili nekaka žena, shranila ga je za spomin na vsakega priprošnika. Čez nekaj mesecev so pridrevili titovi biriči in zahtevali, naj jim pokaže ščetinca. Hotela jim je ugoditi in oditi v podstrešje, kamor ga je spravila v omaro. Zahtevali pa so, naj gre z njimi k svinjaku. Tu so odprli vrata, skozi katera je pogledalo pitano prase. "Dober je, lepo se je poravnalo!" so se norčevali ter ga odgnali med zlobnim krohotanjem.

Titovci so iz nekega znamenja na vasi odstranili kip sv. Antona puščavnika. Pustili so prasička z naročilom, naj ga oskrbuje kaka dobra gospodinja. Ko bo dorasel ter se poredil, tedaj ga bodo zaplenili v prid Titovine. Prasička se res usmili nekaka žena, shranila ga je za spomin na vsakega priprošnika. Čez nekaj mesecev so pridrevili titovi biriči in zahtevali, naj jim pokaže ščetinca. Hotela jim je ugoditi in oditi v podstrešje, kamor ga je spravila v omaro. Zahtevali pa so, naj gre z njimi k svinjaku. Tu so odprli vrata, skozi katera je pogledalo pitano prase. "Dober je, lepo se je poravnalo!" so se norčevali ter ga odgnali med zlobnim krohotanjem.

ČE VERJAMETE AL PA NE

Ta-le je priletela iz Rima, ki je v Ohio; posodil mi jo je Dragolicev France, ki jih je nekaj prinesel s seboj iz Cerkvenice. Ta postojanka ni daleč od Menišije. Med seboj se nismo mogli, ker so bili Cerkveni preveč bahati, Meniševci pa krotki in ponižni. Pa kaj, če so imeli v Cerknici krvavo rihto in dekani-jo. Menišija je bila pa še bolj slavna, saj je prišla celo v božično pesem, da smo peli: sveta noč, Blaževa noč, pridi k Matencovim na pomoč ...

Pa kaj men mar, France mi je eno posodil, pa jo bomo povedali o Cerkclanih, čeprav sem še zdaj ježen na Ribčeve, ki so me vselej poglali v beg, kadar smo se le srečali.

Torej začnimo. V Cerknici je živel tesač, Gmajnc so mu rekli: Morda Janez, morda France. Pozneje je odšel v Brazilijo in je še tam, če želi ni umrl.

Rad je hodil delat k šerkotu, ki je imel veliko lesno trgovino. Tam je pretesaval trame. Šerko ga je rad imel, ker mu je marsikatero veselo povedal, da se je šerko smejal. Smejalo se je zaradi zdravja, ker je bil obilnega života in mu je smeh zrahljal pas in pozicije tam okrog, da je laže jedel in več.

Vedno se je šerko smukal tam okrog in ga silil, naj mu še katero pove. In povedal mu jih je nič koliko. Nekega dopoldne mu je Gmajnc povedal tisto o nekem županu, ki je prišel nekega večera od občinske seje in ga žena vpraša: "No, kaj ste pa danes pametnega sklenili, možje? Dosti pride menda ne, kolikor vas poznam vse skupaj."

"Tiho, baba," jo je podučil mož, ki je imel besedo. "Ukrenili smo in sprejeli postavo, ki pove, da bo imel vsak moški lahko po dve, tri ali kolikor bo hotel žena; pač toliko, kolikor jih bo mogel prerediti. Delale mu bodo in dobro se mu bo godilo."

"Kogaaaaa!" zavpije mati županja. "Ti bom že pokazala takoko postavo. O, ti oblode, kaj vsega si ne zmislijo. Ampak to ti rečem," mu je mati županja govorila s povzdignjenim glasom, "če ne bo ta postava odpravljena in prekinjena na prihodnji seji, mi ne hodi domov, ker se bova drugače pogledala."

Mož trdno obljubi, da bo zbornica postavo ovrgla, saj je bil on, župan, itak z vsemi štirimi proti, pa so ga drugi preglasovali, je rekel. Ona je nekaj godrnjala, da se poznata, ali kaj.

Pride druga občinska seja, župan pride domov in na obrazu se mu pozna, da ima dobre novice. Ona ga bistro pogleda in vpraša:

"No, kaj ste napravili s tisto trapasto postavo?"

"I, to se razume, da smo jo zavrgli in namesto nje sprejeli drugo."

"Pa menda ja ne!" zavjaka žena, "kakšno pa daj? Saj vem, da ni nič prida. Daj, izblekni že vendar, kakšno postavo ste zdaj zbrazdali?"

"Zdaj je zbornica sprejela takoko postavo," ji tolmači župan počasi, "da bo imela vsaka žena po dva, tri ali kolikor bo hotela mož. Jaz sem zbornici povedal, da je postavla neumna, pa ni nič pomagalo."

Ona se pa blaženo nasmeje in pravi: "Kaj češ, postavla je postavla. Ne bo drugače, da se bo treba po njej ravnati."

Tako je pripovedoval Gmajnc šerkotu, ki se je kar po kolenih tolkel, tako se je smejal in dal pripovedniku eno kronco, naj gre k Verletu in naj za dobro besedo enega atiane.

ZBEGANO GNEZDO

POVEST
CVETA STOJANOVA

"Malo prehuo sem vdrila," je pomislila Agata in zardela, ko je bila spet na stopnicah. "To je urejeno. Jutri bo treba urediti še s Kržišnikovo."

Ko je bila spet na ulici, ji ni bilo, da bi šla domov. Šla je počasi in se ustavljala pred izložbami. Dolgo je stala pred izložbo čevljev, pa Agata ni videla, kar je gledala. Pred njo je stala hiša s kućno in ona se ni mogla odločiti. Čim bolj se je širil nemir v njej, bolj počasi je šla in si želela, da bi bila hiša še daleč.

"Zakaj ta nemir?" se je vprašala. "Zaradi Matejeve prošnje? Oh, kaj je to njemu! Prebere, odloži ali pa uredi." Rekla si je to, da si je dajala pogum. Saj je šla poslovno, kamor je bilo treba, in se ni niti malo vznemirjala. Tu je bilo drugače. Ni ji bilo vseeno, kaj o bro sprejeta in kako bo opravila.

Pozvonila je. Nikogar ni bilo, da bi odprl. Prijela je za kljuko — vežna vrata so bila odprta. Vstopila je in tesno ji je bilo. Potrkala je in odstopila od sobnih vrat. Slišala je nagle in močne stopinje, vrata so se naglo in na široko odprla: "Vi ste," se je začudil.

Agata je začutila, da ni prišla o pravem času; obstala je na hodniku in pozdravila. Stopilo je do nje in segla sta si roko. Z drugo roko ji je pokazal, naj vstopi: "Prosim," je dejal. Agata se ni nič rekla.

Ko je sedla k tisti mizi, ji je prišlo, da bi tako tiho sedela dolgo, dolgo. Vedela je, da mora nekaj reči, pa so bile njene misli prazne in ni vedela, kaj naj reče.

"In kaj mi boste povedali danes?" je zaskrbljeno vprašala, da ga je pogledala in videla, da se ji smeje. Sedel je njej nasproti.

"Pravkar mi je prišlo, da sem smešna in neumna. Vprič vas pozabim vse in še tisto, kar vem, se mi zdi tako majhno, premajhno za vas."

"Tako," se je zasmejal in Agata se je zdel ta smeh, kakor če se ona smeje doma Bernardu.

"Povejte še kaj!" jo je pogledal radovedno.

Agata je dejala kakor užaljen otrok, ko hoče biti velik med velikimi: "Tako se vam zdim kakor otrok, pa nisem, znam biti tudi velika. Vem, pred vami sem preskromna."

Agata ga ni pogledala, zato ni videla njegovega začudenja in prav tiste otročjosti v borazu, ki jo je prisojala sami. Zaskrbljena je:

"Skromni? To pa niste!"

"Nisem?" Povesila je oči, ki so se ji zasolile. Zasmilila se je sama sebi, ni marala, da jo vidi takšno.

"Niste! In vaša otroka? Rad berem, kadar mi pišete o njej."

To je Agata spet poživilo.

MAKE

ONE DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

YOUR BUY WORD

Perhaps you need vitamins. If you do, you need vitamins that give you the most for your money. That's why you should buy One Day Multiple Vitamin Capsules. Each capsule contains the full daily quantities of five vitamins, whose requirements in human nutrition have been established.

Take one capsule every morning and you can forget about vitamin supplements until the next day. That's convenience. Pay for only one capsule each day. That's economy.

GUARANTEE: Your money back if, after taking a single One Day Multiple Vitamin Capsule every day for sixty days, you are not entirely satisfied. No return on cash for One Day Multiple Vitamin Capsules.

MILES LABORATORIES, INC. Elkhart, Indiana

EDINA, SAMO MOŠKA, NEPRISTRANSKA DRUŽABNA ORGANIZACIJA

Slovenska moška zveza v Ameriki

Ustanovljena 1. januarja, 1939. Inkorporirana 13. marca, 1939 v državi Ohio.

Glavni sedel: BARBERTON, OHIO

ENA NOVA MODERNA ORGANIZACIJA NA DRUŽABNEM, SPORTNEM IN KULTURNEM POLJU

Nobenih pristopnih stroškov. Ne potrebujete nobene zdravniške preiskave. Pristop od 18 do 65. leta.

Za 25 centov mesečnega assessmenta, plačate dobrostojećem članu do \$100 posebnih stroškov.

Vsak Slovenec bi moral biti član te nove nepristranske organizacije.

GLAVNI ODBOR:

Častni predsednik: FRED UDOVICH, 183-22nd St., Barberton, O. Predsednik: MATT F. INTIHAR, 2141 Nauman Ave., Euclid, Ohio. Prvi podpredsednik: FRANK J. MACLEOD, 4173 Norwood Rd., Cleveland 3, Ohio.

Drugi podpredsednik: IVAN GERMAN, 7502 Donald Ave., Cleveland, O. Tretji podpredsednik: VINCENT H. LAUTER, 1012 Wooster Rd., West Barberton, O. Blagajnik: JOSEPH SHEGA, 207-23rd St. NW, Barberton, Ohio. Zapisnikar: JOŽE ORDINA, 6113 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik in prvi nadzornik: CHARLES BENEVOLO, 821 Alhambra Rd., Cleveland 10, Ohio. Drugi nadzornik: FRANK M. PERKO, 1092 E. 174 St., Cleveland 19, Ohio. Tretji nadzornik: ANTHONY KRAMEL, 1003 E. 66 Pl., Cleveland, O. land 10, Ohio.

FINANČNI ODBOR:

Predsednik in prvi nadzornik: JOHN GOTTLIEB, 1945 W. Germak Rd., Chicago 8, Ill. Drugi nadzornik: JOSEPH PIŠKUR, 133 Smithson St., Girard, Ohio. Tretji nadzornik: DAMJAN TOMAZIN, 973 E. 74 St., Cleveland, Ohio. Direktor atletike: JOSEPH E. LUKZ, RFD 1, Box 432, Niles, Ohio.

Za pojasnila se obrnite na glavnega tajnika Slovenske Moške Zveze 1012 Wooster Rd., West Barberton, Ohio.

Iz urada glavnega predsednika S. M. Z.

Uradnikom in članom Slovenske moške zveze se najiskreneje zahvaljujem za vaše delovanje in poštovanost v prid in propeh SMZ. Storiili ste veliko dobrega in koristnega dela v tekočem letu, bodrili in nagovarjali drug drugega k dobremu delu v prid organizacije. Prirejali ste piknike, veselice, ples, igre in druge zabavne večere po sejah in pri drugih prilikah. Prihajali ste si veliko prostega časa, da ste mogli posvetiti več pozornosti dobrobiti organizacije.

Pridobivanje novih članov je tudi kar dobro napredovalo, ker pri vsaki podružnici ste pridobili primerno število novih članov. Pokazali ste novim članom, da je SMZ prava bratska organizacija in da vlada pravo družabno življenje pri vsaki podružnici. Novi člani priznavajo, da je to dobra organizacija ter se zahvaljujejo za prilžnost dostopa vanjo.

Veliko število umrlih članov ste dostojno spremenili na njih zadnji zemeljski poti. Zavedali ste se članske dolžnosti in bratske ljubezni do svojega bližnjega; kadar sem prisostvoval pogrebom, sem vedno opazil uradnike podružnice, ki so vestno opravljali svoje bratske dolžnosti do svojega umrlega sobrata.

Tako, dragi bratje, uradniki in člani, ste delovali skozi vse tekoče leto, dajali ste glavnemu odboru veliko poguma in upanja v bodočnost; z enakim delovanjem in ljubeznijo lahko pričakujemo lep procvet naše organizacije.

V naši sredi imamo tudi primerno število novih Amerikancev, kateri so pristopili v razne podružnice. Priporočljivo je, da se vsak novi Amerikanez pridruži našim vrstam in prinese tako dodatno pomoč v SMZ. Za nadaljnje podatke stopite v dotiko z enim ali drugim uradnikom, pa boste dobili vsa potrebna navodila.

Namen naše organizacije je združevati in izobraževati slovenske moške in mladeniče na podlagi narodnih principov ter gojiti med njimi ljubezen do slovenskega naroda in naše nove domovine.

Federacija SMZ je življenje aktivnosti, katere obstoji iz zastopnikov posameznih podružnic; izbrali so izmed sebe agilni in delaven odbor, kateri je vedno na pozornici za nove načrte in delovanje v prid celotne organizacije SMZ. Odborniki federacije kakor tudi zastopniki so v resnici spoštovanja vredni za njihov trud in delo. Najlepša vam zahvala za Vašo poštovanost v tekočem letu; upam, da bomo v prihodnjem letu ravno tako skupno nastopali v lepih bratskih in prijateljskih odnosih ter tudi podvojili našo moč za SMZ.

Odborniki za leto 1950 kakor tudi članstvo, sprejmite moj pristrani pozdrav ter Vam želim popolnega uspeha. Ako boste Vi uspešni, bo uspešna tudi celokupna organizacija. SMZ potrebuje Vaše pomoči, ako hočemo v letu 1950 podvojiti število članstva. To se lahko stori, polje je obirno za nove podružnice, ne samo v clevelandski okolici, temveč tudi po širni državi Ohio, Pennsylvaniji, Illinoisu in drugih krajih širne Amerike.

Vsem odbornikom, članom in prijateljem SMZ želim vesele božične praznike in srečno novo leto.

I have been searching my mind for words to express what is in my heart; seeking that special Christmas language, which is a mixture of reverence and gladness. I find my thoughts blending into this simple, fervent hope; may we keep Christmas well — you and I, our Committees and membership as a whole. If this we do, then surely will God have blessed us — every one — me and you.

Matt F. Intihar, glavni predsednik

Članom Slovenske moške Zveze!

Še nekaj tednov nas loči od Novega leta. Ko delano obratun za nazaj, smo veseli napredka. Hvaležni smo vsem članom, zlasti še odbornikom za poštovanost delo. Nikoli ne smemo pozivati na doseženih uspehih, ampak se moramo potruditi, da dosežemo nove, še lepše.

Ko se poslavljamo od starega leta in gremo v novo leto 1950, mora vsakega zavednega člana voditi misel: V novem letu 1950 moram tudi jaz nekaj doprinesiti za organizacijo. 2000 delavnih in agilnih članov pomeni silo, ki lahko napravi čudeže. Sklep za novo leto, dar vsakega člana Slovenski moški zvezi bodi: Vsak dan hočem vsaj nekaj soriti zanj. Ali obljubite to? Zanesemo se na Vas!

Prav iz srca želim vsem odbornikom, članom in prijateljem Slovenske moške zveze blagoslovljene božične praznike in veselje in zadovoljstvo, v novem letu pa mnogo uspehov in blagoslova!

Ne pozabimo torej sklepa: Leto 1950 bodi za Slovensko moško zvezo leto rekordov in živahnega dela!

Vincena H. Lauter, glavni tajnik Slovenske moške zveze.

Za napredek SMZ

Cleveland, O. — Kot član podružnice št. 5 SMZ sem se namenil, da napišem par vrstic v dobrobit SMZ in vseh podružnic. Kot vidim iz pravil, vsak član, ko stopi v Slovensko moško zvezo obljubi, da bo delal za to organizacijo. Zato je pa treba, da vsak član gleda, da pridobi kakega novega člana v S. M. Zvezo, saj SMZ ne škoduje nobeni organizaciji, zato je dolžnost vsakega člana, da pridobi čim več novih članov. Če gremo val na delo, glavni odborniki, podružnični odborniki in posamezni člani, potem se bo že nekaj naredilo; zakaj če je dosti delavcev, se tudi dosti naredi. Vem, da bo kdo rekel: Saj so odborniki in uradniki, pa naj jih dobivajo. V resnici je dolžnost nas vseh posameznih članov, vseh, brez izjeme, kajti če članstvo dela, dela v korist sebi, ker nekaj dobi od glavnega urada in nekaj od svoje podružnice za vsakega pridobljenega člana.

Sedaj pa kot zastopnik za federacijo od št. 5. Po mojem mnenju je federacija nekaj dobrega za vsako organizacijo, če hodijo zastopniki na seje, če pa ne, je pa boljše, da jo ni. Jaz mislim, da če bi vsak nekaj naredil, potrpel in žrtvoval za SMZ, pa bi bilo vse narajeno.

Sedaj pa želim vsem članom in odbornikom vesele božične praznike in srečno novo leto. — Z bratskim pozdravom,

Frank Cesnik,
član št. 5 SMZ.

Nova federalna vlada za indonezijsko republiko

Battavia, Java. — Predsednik nove republike Indonezije je imenoval za prvega predsednika federalne vlade Dr. Mohameda Hatta. Novi predsednik je že začel pogajanja z zastopniki zveznih republik in političnimi voditelji za sestavo nove Indonezijske vlade.

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

MALI OGLASI

Dye sobi oddajo

V najem se odda 2 sobi, samostojni posameznemu moškemu u. Vprašajte na 6700 Schaefer Ave. tel. EN 0195. —(250)

Voščilo!

Vsem sorodnikom in prijateljem želimo vesele božične praznike ter srečno novo leto.

Mr. in Mrs. John Novak
1180 E. 60. St.

1 A WEEK BUYS THIS NEW PARKER "51" \$1350
It's so easy to give this exciting new Parker for Christmas. Pay for it later while they enjoy it.

FRANK CERNE JEWELRY CO.

6412 St. Clair Ave.

GREEN EAGLE STAMPS

Open every night till

9:00 P.M.

Stanovanje isčeta

Mlad zakonski par brez otrok išče 3 do 4 sobe z zasebno kopalnico, če je mogoče. V poljski ali slovenski okolici med St. Clair in Superior. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče Cedar 7400, Room 317.

Lepa božična drevesa!

Izberite si ga pri nas, ki jih imamo prav po vaši želji. Pripeljemo ga tudi na dom, ako želite. Se priporočava

Lou Shuster in
Jimmy Meglich
7023 St. Clair Ave.
nasproti 71. ceste.

(249)

Vas muči glavobol?

Nabavite si najboljšo tableto proti glavobolu v naši lekarni.

Mandel Drug

15702 Waterloo Road
Cleveland 16, Ohio

CHRISTMAS IDEA!

Domestic SEWMACHINE

ONLY \$180 A WEEK

Easy terms—low 'down' payment on this beautiful gift! In Colonial cabinet—maple finish on solid hardwoods. REMEMBER THIS You get all Domestic features, including

FREE BOOK "101 Ways to Save on Your Sewing Machine". Stop in, get your copy today.

- ★ Forward and reverse stitch
- ★ "Straight seam" fabric feed
- ★ Heavy foot—built-in darning

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

6302 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUSNIK

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO NOVO LETO VSEM ODJEMALCEM
Zahvaljujemo se za preteklo naklonjenost in se priporočamo tudi za bodoče

NORWOOD BEVERAGE

PIVO - VINA - CORDIALS - MEHKE PIJACE
SAMPANJEC
A. RUPE

6104 St. Clair Avenue

EN 1229

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ZELI

GOOD LUCK CAFE

ALICE in ANTON LAZAR, lastnika

4017 St. Clair Ave.

OBLAK MOVER

Naša specielnost je prevažati klavirje in ledenice. Delo garantirano in točna postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem do vašega starega znanca

JOHN OBLAK

1146 E. 61. St.

HE 2730

SE PRIPOROČAMO ZA POPRAVILA FENDERJEV, OGRADJA IN ZA BARVANJE AVTOMOBILOV.

SUPERIOR BODY & PAINT CO.

6605 ST. CLAIR AVENUE

FRANK CVELBAR, lastnik

POLOM

POSLOVENIL VLAD, LEVSTIK

"Kaj? Da moje polje ne bi bilo več moje? Da bi si ga pustil vzeti od Prusov, ko se nisem čisto mrtve in imam še dvojne rok? ... Beži vendar!"

Nato je razvil svojo misel, trudoma in kakor mu je pač prihajala na jezik. Res da so jih dobili proketo po grbi, toda nemara še niso vsi mrtvi in jih vendarle še ostaja, in ti stih bi dovolj, da zopet zgradi hišo, ako so dobri fantje — zgrade jo s trdnim delom in če ne bodo zapili svojega zaslužka. V rodbini, če se človek trudi in polaga nekaj na stran, se tudi v najhujši nesreči vselej izdere iz stiske. Včasih niti ni slabo, če dobiš krepko klofuto; pripravi te do premišljanja. In, moj Bog, če je res, da imajo kje gnolobo in pokvarjene ude, dobro, potem jih je boljše odsekati s sekirami in jih gledati na zemlji, nego poginjati od njih kakor od kolere.

"Pri vragu? Oho, tega ne!" je ponovil večkrat. "Jaz še nisem pri vragu, to čutim, da ne!"

In kakor hrom je bil, z lasmi zlepljenimi od krvi njegove praske, se je vzravnaval v silni potrebi, da živi, da zopet pri-

me za orodje in za oralo ter po svojih besedah iznova zgradi dom. Bil je iz stare, trpežne in modre grude, iz dežele razuma, dela in varčnosti.

"A vseeno", je nadaljeval, "žal mi je zaradi cesarja. ... Zdelo se je, da gredo opravi po pravi poti, žito se je dobro prodajalo. ... Toda gotovo je bil on preneumen; v takšne hištorije se ni zdravo mešati!"

Maurice, ki je bil še vedno ves uničen, je zopet brezupno zamahnil.

"Ah, cesar! Pravzaprav sem ga imel rad, vzlic svojim mislim o svobodi in ljudovladi. Da, to mi je bilo v krvi, nedvomno še iz deda. ... In glej, tudi na tej strani je gnoloba; kaj bo z nami?"

Pogled njegovih oči je bil bloden; izvil se mu je tako bolesten stek, da je Jeana zagrabil nemir. Hotel je vstati, ko je stopila v sobo Henrijeta. Pravkar jo je bilo zbudilo govorjenje v sosednji sobi. Prostor je bil sedaj v blede luči. "Ravno prav prihajate, da ga oštejete," je dejal Jan s prišiljenim smehom. "Nič kaj priden ni."

Pogled na sesetro, tako blede in potrto, je povzročil Maurice

zdravilen izbruh sočutne meh-kobe. Razprostrl je roke ter jo poklical na svoje prsi; in ko se mu je vrgla čkrog vratu, ga je navdala velika nežnost. Tudi ona je plakala; njiju solze so se zlivale druga v drugo.

"Ah ti revica moja draga! Kako grdo je zame, da niti nimam več dovolj poguma, da bi te mogel potolažiti. ... Ta do-bri Weiss, tvoj vrli mož, ki te je tako ljubil. ... Kaj bo zdaj se teboj? Vselej si bila žrtev, ne da bi se bila kdaj pritoževala. ... Jaz sem ti napravil že toliko žalosti, in kdo ve, če ti je ne bom še več!"

Položila mu je roko na usta in mu ustavila tok besed. Takrat pa je vstopil Delaherche, ves prepaden in razburjen. Nazadnje, ko ga je zagrabil želja, nervozen glad, ki je od trudnosti še naraščal, je bil zapustil svojo teraso; in ko se je vrnil v kuhinjo, da izpije kaj gorkega, je našel s kuharico nekega njenega sorodnika, mizarja iz Bazeilles-a, ki mu je ravno nalivala kozarec. Ta mož, eden tistih prebivalcev, ki so med požarom do zadnjega ostali tam, mu je pripovedoval, da je njegova barvarnica popolnoma porušena in le še kup razvalin.

"Kaj! Ti roparji! Ali bi jim človek verjel?" je zajec-ljal, obračaje se do Jeana in Mauricea. "Vse je izgubljeno; to jutro zapale Sedan, kakor so včeraj zapalili Bazeilles. ... Uničen sem, uničen sem!"

Ta hip je zagledal prasko, ki jo je imela Henrijeta na čelu, in se je spomnil, da z njo še ni imel prilike govoriti. "Torej je resnica? Vi ste šli tja in ste dobili tole? ... Ah, ubogi Weiss!"

Ker je poznal mlado ženo po očeh, da ve o smrti svojega moža, mu je v neprevidnosti ušla grozotna podrobnost, ki mu jo je bil mizar pravkar povedal. "Ubogi Weiss! Zdi se, da so ga sežgali. ... Da, trupla prebivalcev, ki so bili ustreljeni, so pometali v ognej neke hiše, ki so jo polili s petrolejem, da se je užgala."

Henrijeta je poslušala, vsa otrpla od groze: moj Bog, torej ji ni ostala niti tolažba, da bi šla po svojega dragega mrtvega in ga pokopala, ajega, ki zdaj veter raznaša njegov pepel! Maurice jo je zopet stisnil v naročje in jo klical z nežnim glasom svojo ubogo Pepelko, prošeč jo, naj ne žaluje tako, ona, ki je vendar tako hrabra.

Delaherche, ki je gledal skozi okno, kako se dani, se je po kratkem molku obrnil k vojakom: "Ravno se spominjam — skora-j sem pozabil. ... Prišel sem vama povedat, da spodaj v vo-zarni, kjer je spravljena voj-na blagajna, neki častnik deli

vojakom denar, da ga Prusi ne zaplene. Dobro bi bilo, da gresta dol, denar vama utegne še koristiti, če drevi ne bomo vsi mrtvi."

Nasvet je bil dober; Maurice in Jean sta šla na dvorišče, ko se je dala Henrijeta preprostiti, da je zavzela bratovo mesto na kanapeju.

Delaherche je prehodil sosednjo sobo, kjer je našel Gilberta, ki je z mirnim obrazom še vedno spala svoje otroško spanje, ne da bi jo mogla šum razgovora in ihtenje pripraviti do tega, da izpremeni tudi le svoj položaj na postelji. Od-tod je pomolil glavo v sobo, kjer je njegova mati čula pri gosposdu de Vineuil; a bila je zašremala v svojem naslanja-ču, dočim se polkovnik ni pre-maknil; ležal je z zaprtimi očmi, kakor uničen od groznice.

Zdaj pa je široko odprl oči in vprašal:

Season's Greetings

**The More Tender
More Delicious
MACARONI**

Bolj mehki, bolj okusni, bolj slastni
MACARONI

**FRANK CERNE
JEWELRY CO.**

6412 St. Clair Ave.

GREEN EAGLE STAMPS

Open every night till
9:00 P.M.

"Končano je, kaj ne da?" Delaherche, nejevoljen nad vprašanjem, ki ga je pridržalo ravno v trenutku, ko se je hotel izmuzniti, je ježno zamahnil ter odgovoril s tišjim glasom:

"Kajpada, končano je! Dokler se spet ne prične! Nič ni podpisanega!"

Čisto s tihim glasom je nadaljeval polkovnik v blodnji groznice, ki se je zopet začelja-l:

"Moj Bog, da bi vsaj mogel umreti, preden bo konec! Topov ne slišim. ... Zakaj ne streljajo več? Tam gori pri Saint-Menges-u, pri Fleigneux-u obvladujejo vse ceste; Pruse bomo vrgli v Meuso, če se pred-znejo obiti Sedan, da nas napadejo. Mesto je pod našimi nogami, med nami in med nji-

mi, kakor zapreka, ki okrep-ljuje našo postojanko. ... Nap-rej! 7. zbor na čelu, 12. zbor varuje umikanje. ..."

In njegove roke so drsale po odeji semintja kakor ob trahu konja, ki ga je nosil v njegovih sanjah. Kretnje so prihajale polagoma počasnejše, v isti

meri, kakor so besede postaja-le okorne in mu je spanec zo-pet legal na oči. Naposled so popolnoma prenehale, obležal je brez diha, kakor mrtve.

"Odpočijte", mu je bil šep-nil Delaherche, "kadar bom imel novic, se vrnem."

(Dalje prihodnjič.)

SEE A
Maytag
FIRST!

Dependable Maytags last for years.
Three models—\$124.95 to \$179.95.
Liberal trade-in, easy terms. See
them today!

Pri nas dobiti popust v gotovini!

NORWOOD APPLIANCE &

FURNITURE

6202 ST. CLAIR AVE.
JOHN SUSNIK

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

Mere 16½ do 24½

V prikupnih pisanih barvah

fin Rayon Crepe

praznične
obleke

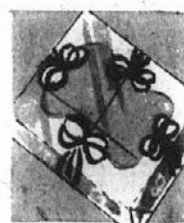
3.99

Tukaj je dosti lepe obleke za tako nizko ceno. Prikupno krojene v rayon crepe z box-pleat spredaj, prikupni novelty gumbi za pas. Plave, črne, zelene, sive ali modre.

Naročila po pošti ali telefonu sprejemamo v soboto, ponedeljek, torek in sredo—9 dop. do 9 zvečer.—
Pokličite CHerry 3000

BASEMENT WOMEN'S DRESS DEPARTMENT

Darila za dom!

"CANNON" PASTEL
RJUHE IN BLAZINE SETI

5.98
vrednost

4.98

Ena 81x99 inč rjuha in dvoj-
e 5x36 inč obiek za blazine.
Zelene, rumenkaste, rumene
ali rožnate. V lepem omotu.

"CANNON" OSEBNE
KOPALNE BRISAČE

1.19
vredne

20x40 inč kopalne brisače, z
vtkanim "His in Hers" ali
"Mr. in Mrs." Sive, rožnate,
modre, plave, rumene.

RAYON TAFFETA
POKRITE KOVTR

8.98
vrednost

6.98

75 odst. volna, 25 odst. bom-
baž napolnjene. Plave, rož-
nate, zelene, ali rdečkaste.
Mere 72x84 inč.

G. WHISKERS

Kaj bi storili, če se vam dohodki ustavijo?

Ali bi imeli denar na razpolago na hranilni vlogi, da vam pomaga v boleznih, brezposelnosti ali drugi sili?

ZAVARUJTE SE!

Odprite tukaj vlogo, od vlade zavarovano in ji dodajajte redno z hranitvijo. Vaši prihranki bodo služili tudi lep dobiček po najvišji meri, obenem z varnostjo.

Vloge do \$5,000 zavarovane

NE ODLAŠAJTE—NALOŽITE SE DANES

Vloge, narejene na ali do 10. januarja 1950

bodo nosile obresti od 1. januarja 1950

**ST. CLAIR SAVINGS
& LOAN COMPANY**

HRANILNI ZAVOD

6235 St. Clair Avenue

HE 5670